IMPLICAŢIILE COVID-19 ASUPRA PERSOANELOR CARE CONSUMĂ DROGURI

THE IMPLICATIONS OF COVID-19 ON PEOPLE WHO CONSUME DRUGS

Angela MIRON, ORCID: 0000-0001-9926-5030
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 316.344.7-056.83:616.98-036.21 e-maiil: mironangela1@gmail.com

Pandemia de COVID-19 a expus mai multe populații, deja expuse riscului, la o marginalizare socioeconomică suplimentară. Printre grupurile vulnerabile cu risc sporit de a fi lăsate în urmă și care, totodată, suferă de vulnerabilități multiple în timpul situației de urgență, se află și persoanele consumatoare de droguri și care urmează un tratament pentru dependența de droguri [1].

Persoanele care consumă droguri se confruntă cu aceleași riscuri ca și populația generală, de aceea ele trebuie să fie conștiente de recomandările corespunzătoare pentru a reduce riscul de infecție. Persoanele care consumă droguri pot fi însă expuse unor riscuri suplimentare, care necesită dezvoltarea strategiilor de evaluare și atenuare. Acestea sunt legate de unele dintre comportamentele asociate consumului de droguri și de locurile în care are loc consumul de droguri sau în care este acordată asistența. Riscurile sunt crescute de nivelul ridicat al comorbidităţii fizice și psihice întâlnite în rândul unor persoane care consumă droguri, de faptul că problemele de droguri sunt mai frecvente în comunitățile marginalizate și de stigmatizarea pe care o resimt adesea persoanele care consumă droguri [2].

Actuala criză de sănătate publică ridică probleme serioase suplimentare pentru bunăstarea persoanelor care folosesc droguri, pentru asigurarea continuității serviciilor destinate persoanelor consumatoare de droguri, precum și pentru protecția celor care oferă îngrijire și sprijin pentru această categorie de beneficiari.

Scopul acestui material este de a evidenția riscurile emergente legate de pandemia COVID-19 pentru persoanele care consumă droguri și pentru cei care furnizează servicii pentru acestea, iar acolo, unde este necesar, de a încuraja planificarea, revizuirea și adoptarea intervențiilor imediate și specializate în domeniul drogurilor.

Revizuirile și actualizările serviciilor la nivel național și local vor trebui să aibă loc în contextul liniilor directoare și regulilor specifice fiecărei țări, pentru a răspunde la focarul COVID-19 și a sfaturilor furnizate de Organizația Mondială a Sănătății.

În timp ce persoanele care consumă droguri prezintă aceleași riscuri de infecție cu COVID-19 ca și populația generală, acestea se confruntă, de asemenea, cu riscuri suplimentare care trebuie luate în considerare. De exemplu, cohorta europeană îmbătrânită a consumatorilor de opiacee este deosebit de vulnerabilă din cauza nivelului ridicat al problemelor de sănătate pre-existente și a factorilor specifici stilului lor de viață. Consu-

mul recreațional de droguri se desfăşoară adesea în cadrul unor locații în care mai multe persoane se întâlnesc, în astfel de ocazii putând fi utilizate în comun droguri sau echipamente specifice folosite în administrarea drogurilor. Mai mult, stigmatizarea și marginalizarea asociate cu unele forme de consum de droguri pot nu doar să crească riscul, ci şi să creeze bariere pentru promovarea măsurilor de reducere a riscurilor. Afecțiunile medicale cronice sunt asociate cu unele modele de consum de droguri și cresc riscul de a dezvolta boli grave. Din cauza prevalenței ridicate a afecțiunilor medicale cronice în rândul persoanelor care consumă droguri, mulți dintre aceştia vor avea un risc deosebit de a dezvolta boli respiratorii grave dacă se infectează cu COVID -19. Printre aceste exemple se numără:

- Prevalența bolilor pulmonare obstructive cronice și cea a astmului sunt mari în rândul consumatorilor de droguri aflați în tratament, iar fumatul de heroină sau cocaină poate fi un factor agravant.
- Există, de asemenea, o incidență ridicată a bolilor cardiovasculare în rândul persoanelor care își injectează droguri și a celor care consumă cocaină.
- Metamfetamina determină contractarea vaselor de sânge, ceea ce poate contribui la leziuni pulmonare și există dovezi că abuzul de opioide poate interfera cu sistemul imunitar.
- Prevalența HIV, infecțiile cu hepatită virală și cancerele hepatice – care determină un sistem imunitar slăbit – este mare în rândul persoanelor care își injectează droguri.
- Fumatul tutunului și dependența de nicotină sunt foarte frecvente în unele grupuri de persoanele care consumă droguri și pot crește riscurile de a prezenta mai multe efecte negative.

Un risc destul de mare apare în rândul consumatorilor de droguri infectați cu COVID-19 privind supradoza de droguri. Principalele efecte ale oricărui opioid care pot pune în pericol viața, cum ar fi heroina, sunt încetinirea și stoparea respirației unei persoane. Deoarece COVID-19 (ca orice infecție severă a plămânului) poate provoca dificultăți de respirație, în rândul consumatorilor de opioide, poate exista o creștere a riscului de supradoză. Tratamentul cu naloxonă blochează efectul și inversează dificultățile de respirație cauzate de opioide, fiind utilizat atât în mediul clinic, cât și în mediul comunitar ca măsură de prevenire a supradozei. Nu este cunoscut însă impactul tratamentului cu naloxonă asupra dificultăților de respirație cauzate de COVID-19.

Utilizarea în comun a echipamentelor de consum de droguri, de asemenea, poate crește riscul de infecție. În timp ce utilizarea în comun a echipamentului de injectare crește riscul de infecție cu virusuri transmise prin sânge, cum ar fi HIV și hepatita virală B și C, utilizarea în comun a echipamentului de inhalare, fumat sau de injectare, contaminate cu COVID-19, poate crește riscul de infecție și să joace un rol în răspândirea virusului. Virusul care provoacă COVID-19 se răspândește în principal de la persoană la persoană, între persoane care sunt în contact strâns unele cu ele și prin picături respiratorii produse, atunci când o persoană infectată tuşeşte sau strănută. De asemenea, virusul

poate supraviețui pentru perioade relativ lungi de timp pe unele suprafețe. În timp ce mesajele privind reducerea riscurilor se concentrează, de regulă, pe riscurile asociate cu injectarea, se acordă mai puțină atenție altor căi de administrare. Focarul COVID-19 poate prezenta riscuri suplimentare care nu sunt recunoscute în prezent pe scară largă, de exemplu, utilizarea în comun a joint-urilor de canabis, țigaretelor, dispozitivelor de vaporizare sau de inhalare.

Caracteristicile unora dintre locurile frecventate de persoanele care consumă droguri le pot expune pe acestea într-un risc crescut de expunere la COVID-19:

- Consumul de droguri recreaționale are loc adesea în grupuri sau în medii aglomerate, crescând astfel riscul expunerii la COVID-19. Acest lucru poate fi, într-o oarecare măsură, atenuat de distanțarea socială, urmând ghidurile de siguranță sau alte măsuri stabilite pentru a reduce utilizarea sau accesul la medii cu risc ridicat.
- Centrele de tratament și serviciile de asistență pentru persoanele care consumă droguri ar putea avea zone în care distanțarea socială este dificilă, cum ar fi sălile de așteptare sau spațiile comunitare. La fel ca în cazul altor locații, este importantă introducerea unor practici de distanțare și igienă adecvate.
- Persoanele consumatoare de droguri care se confruntă cu lipsa locuințelor adesea nu au altă alternativă decât să petreacă timp în spațiile publice și nu au acces la resurse pentru igiena personală. Pentru persoanele fără adăpost, autoizolarea este foarte dificilă, iar accesul la asistență medicală este adesea foarte limitat.
- Gestionarea riscurilor de transmitere a COVID-19 este probabil să fie deosebit de dificilă în închisori. Prevalența consumului de droguri și a bolilor infecțioase este ridicată în închisori. Acestea sunt medii închise, unde au fost semnalate supraaglomerări, infrastructură deficitară și diagnostic întârziat.

În acest context, menționăm că continuitatea serviciilor de asistenţă destinate persoanelor consumatoare de droguri care accesează serviciile adresate lor poate reprezenta o provocare în lipsa personalului, întreruperea și închiderea serviciilor, autoizolarea și restricțiile impuse liberei circulații. Serviciile oferite consumatorilor de droguri – în special cele de dimensiune mică, finanțate local și administrate de ONG-uri, alături de structurile formale ale sistemelor publice de sănătate – pot fi deosebit de vulnerabile, neavând acces la resurse suplimentare, necesare pentru a asigura continuitatea asistenței medicale. Există riscul privind accesul redus la terapia de substituție cu opioide și la alte medicamente esențiale, precum și la echipamente sterile utilizate în consumul de droguri. Accesul la medicamente este probabil să fie deosebit de dificil pentru cei care se auto-izolează, închiși sau în carantină.

Referințe:

1. *Impactul COVID-19 și evaluările efectuate*. [Accesat 25.08.2022] Disponibil: https://covid19response.un.md
2. BLUME, A. *Consumul și dependența de droguri.* Iași: Polirom, 2011. 472 p. ISBN 9789734622245.